

- зменшення масштабів ухилення від сплати податків;
- підвищення регулюючого потенціалу податкової системи на основі запровадження інноваційно-інвестиційних преференцій;
- забезпечення оптимального розподілу податкового тягаря між платниками податків.

Список використаних джерел

1. https://minjust.gov.ua/m/str_11350.
2. <https://ngoipr.org.ua/news/aktualni-napryamy-reformuvannya-vitchyznyanoi-podatkovoyi-systemy/>
3. <https://www.me.gov.ua/Documents/Print?lang=uk-UA&id=9cd60d26-fa44-481c-bb2a-1b28c713081f>.

А. М. Котенко, к. ю. н., доцент, с. н. с.
*Науково-дослідний інститут
правового забезпечення інноваційного розвитку
Національної академії правових наук України
м. Харків, Україна*

СТРУКТУРА ЗВІТНОСТІ З ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ

Прийняті Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» № 466-IX від 16.01.2020 року [1] зміни було обґрунтовано наявністю багатьох можливостей у платників податків для спекулювання податковими ставками, режимами та статусами та спрямовано на запровадження правил контролю за трансфертним ціноутворенням [2].

Один з аспектів, якого торкнулися вказані зміни, – це звітність з трансфертного ціноутворення, урегульована п. 39.4 ст. 39 Податкового кодексу України (далі – ПК України). Звітним періодом, відповідно до пп. 39.4.1 п. 39.4 ст. 39 ПК України, є календарний рік [3], за результатами якого платники податків, які здійснювали контрольовані операції, подають такі документи:

1. Звіт про контрольовані операції та повідомлення про участь у міжнародній групі компаній (подається обов'язково до 1 жовтня року, що настає за звітним).

2. Глобальна документація з трансфертного ціноутворення (майстер-файл). Подається за таких умов: центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, надіслав запит з вимогою про її надання; платник податків входить до складу міжнародної групи компаній; сукупний консолідований дохід міжнародної групи компаній за фінансовий рік, що передує звітному року, розрахований згідно зі стандартами бухгалтерського обліку, які застосовує материнська компанія міжнародної групи компаній, дорівнює або перевищує еквівалент 50 мільйонів євро.

3. Звіт у розрізі країн міжнародної групи компаній. Подається якщо сукупний консолідований дохід міжнародної групи компаній, в яку входить платник податків, за фінансовий рік, що передує звітному року, розрахований згідно зі стандартами бухгалтерського обліку, які застосовує материнська компанія міжнародної групи (а в разі відсутності інформації – відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку), перевищує еквівалент 750 мільйонів євро та за наявності однієї із таких обставин:

- платник податків є материнською компанією міжнародної групи компаній;
- материнська компанія міжнародної групи компаній уповноважує платника податків – резидента України на подання звіту у розрізі країн до контролюючого органу;
- відповідно до вимог законодавства місцезнаходження материнської компанії міжнародної групи компаній подання звіту від такої міжнародної групи компаній не вимагається, і при цьому материнська компанія такої групи не уповноважує іншого учасника міжнародної групи на подання звіту в іншій іноземній юрисдикції, де передбачене його подання;
- між Україною та відповідною іноземною юрисдикцією розташування материнської компанії міжнародної групи компаній або іншого учасника цієї групи, уповноваженого материнською компанією такої групи на подання звіту у розрізі країн, підписаний міжнародний договір, що передбачає можливість здійснення обміну податковою інформацією, але не набув чинності порядок обміну звітами у розрізі країн або наявні факти систематичного невиконання такого порядку. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову полі-

тику, оприлюднює перелік таких іноземних юрисдикцій на своєму офіційному веб-порталі не пізніше ніж за 60 календарних днів до граничного строку подання звіту про контрольовані операції за відповідний звітний рік [3].

Повідомлення про участь у міжнародній групі компаній, яке подається разом зі звітом про контрольовані операції, застосовується вперше у 2021 році за звітний – 2020 рік. Такі нововведення для звітності з трансфертного ціноутворення, як подання звіту у розрізі країн міжнародної групи компаній та глобальної документації з трансфертного ціноутворення (майстер-файлу) вперше застосовуються щодо фінансового року, який закінчується у 2021 році. При цьому стосовно звіту у розрізі країн міжнародної групи компаній застосовується щодо 2021 року, але не раніше ніж у рік, в якому компетентними органами укладено багатосторонню угоду про автоматичний обмін міждержавними звітами (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of Country-by-Country Reports) [3].

Таким чином звітність з трансфертного ціноутворення з 01.01.2021 року змінює свою звичну структуру та складається з трьох елементів. Перший з трьох елементів є обов'язковим для кожного платника податків, який здійснює контрольовані операції, два інших мають місце якщо наявний вартісний критерій та перераховані вище умови. Така структура звітності спрямована на підвищення контролю за діяльністю платників податків у сфері утворення трансфертних цін та оптимізації оподаткування. Звітність з трансфертного ціноутворення під впливом таких змін стає додатковим навантаженням для платників податків, які вимушені обробляти, зберігати та надавати інформацію контролюючим органам у великих обсягах, що вимагає витрат за часом, розширення штату працівників (як за кількісним, так і за якісним показниками) та витрат на їх утримання (заробітна плата, оподаткування, сплата інших внесків) та багато іншого.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві : Закон України від 16.01.2020 № 466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/466-20#Text>. (дата звернення 29.03.2021 року).

2. Пояснювальна записка до проекту Закону України № 1210 від 30.08.2019 року «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві». URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66520. (дата звернення 29.03.2021 року).
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n8462>. (дата звернення 29.03.2021 року).

В. В. Мельник, студентка
Науковий керівник: **А. В. Пислиця**, к. е. н., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ СПРАВЛЯННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ З ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ – ВИРОБНИКІВ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ

Акцизний податок є важливим фінансовим інструментом регулювання економічних та соціальних процесів у державі. Платниками акцизного податку є всі суб'єкти підприємницької діяльності, які виробляють або імпортують підакцизні товари, а також фізичні особи, котрі ввозять підакцизну продукцію на митну територію України. Перелік підакцизних товарів в Україні, як і в більшості країн світу, включає тютюнову продукцію.

Відповідно до вітчизняного Єдиного державного реєстру виробників тютюнових виробів станом на 05.03.2021 р. ліцензія на виробництво тютюнових виробів наявна у 32 компаній, 7 з яких є представниками Реєстру великих платників податків (ВПП) 2021 р. [1; 2]. Незважаючи на низьку питому вагу тютюнових компаній у Реєстрі ВПП, а саме менше 1 %, надходження від суб'єктів господарювання тютюнової галузі є досить важливими у формуванні податкових надходжень України. Рейтинг ТОП-100 найбільших компаній України за сумою сплати податкових платежів за 2019 р. налічує 5 виробників тютюнових виробів, що сумарно здійснили податкових платежів на суму 38 267 469,36 тис. грн, у тому числі 30 866 788,18 тис. грн акцизного податку [3].

В Україні процес адміністрування акцизного податку є складним і часто незрозумілим для платника, що зумовлено специ-